

В «Пілігримі» була сформульована система покарань разом з вихованцями. До створення «уголовного» кодексу вихованці підійшли творчо: за паління, не миття рук і ніг на ніч, за мат і брутальні слова була своя міра покарання.

Гуманістичні підходи, притаманні цій педагогіці – почуття гордості, радості, задоволення від життя та ін.. спричиняло вироблення ендорфінів та гормонів щастя в організмі на фізіологічному рівні, що з успіхом витісняло те, що викликало «кайф» від наркотиків.

Досвід і нові підходи до вирішення цієї проблеми в педагогічній системі Г. В. Мохненка дають високі результати і заслуговують на уважне вивчення і упровадження в практику. Гуманістичні ідеї цієї педагогіки викликають почуття та емоції (задоволення від спілкування в колективі, переборення труднощів, інтерес до навчання і пізнання світу, радість перемог у спорті та туризмі, естетичні почуття від спілкування із природою), що позбавляють людину від шкідливих звичок. Цю систему варто поширювати у всіх навчальних та виховних закладах.

ПІДГОТОВКА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ДО СВІДОМОГО БАТЬКІВСТВА ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

*Кучер Є. С.
Полтава, Україна*

Науковий керівник: *Педь Катерина Володимирівна,*
учитель англійської мови Ліцею №13 «УСПІХ» Полтавської міської ради

Процес соціального становлення молоді людини сьогодні досліджується у різних сферах її життєдіяльності. Результати цих досліджень свідчать про загострення молодіжних проблем, зумовлене втратою ідеалів, кризовими явищами у шлюбно-сімейних стосунках (високий рівень розлучень, сімейних конфліктів, обмежені можливості для поліпшення житлових умов), низьким рівнем загальної культури молодих людей, незадовільним станом здоров'я, зростанням рівня соціальних відхилень (злочинності, пияцтва, наркоманії, проституції).

Психолого-педагогічний аналіз цієї ситуації дозволяє виділити декілька актуальних проблем. Однією з найболючіших серед них є соціальне сирітство, яке виникає внаслідок ухилення або відсторонення батьків від виконання батьківських обов'язків по відношенню до неповнолітньої дитини. Так утворюється ціла категорія дітей, які внаслідок соціальних, економічних та морально-психологічних причин лишилися сиротами при живих батьках.

Сьогодні в Україні також гострою є проблема дитячої безпритульності та дитячої бездоглядності. Групу безпритульних дітей складають неповнолітні, які не мають постійного місця проживання у зв'язку з утратою батьків, асоціальними формами поведінки дорослих у сім'ї та діти, яких вигнали з дому. Бездоглядні діти – це неповнолітні, які не мають певного місця проживання, але вимушені перебувати на вулиці в результаті матеріальної неспроможності опікунів (родичів, бабусь, дідусів); психічних розладів батьків та байдужого ставлення батьків до виховання дітей. У таких сім'ях спостерігається розірваний зв'язок між батьками та дітьми, що є однією з причин формування девіантної поведінки останніх: підліткової злочинності, бродяжництва, ранньої алкоголізації та наркотизації. Такі діти, не маючи сприятливих умов розвитку та позитивного прикладу з боку дорослих, у майбутньому створюють асоціальні сім'ї і народжують подібних собі дітей, що призводить до глобального поширення проблеми.

Серед проблем сьогодення актуальною також є проблема ранньої вагітності дівчат та, як результат, ранніх абортів, що справляють негативний психологічний та фізіологічний вплив на організм молодої дівчини. Дівчина ще не готова психологічно бути матір'ю, а юнак не готовий взяти відповідальність за життя та здоров'я ще ненародженої дитини. Причиною цьому є недостатній життєвий досвід, невпевненість у власних силах щодо забезпечення майбутньої сім'ї та створення умов для життя та розвитку дитини. Більшість молодих сімей легковажно ставляться до збереження сім'ї, при першій складній життєвій ситуації вони прагнуть розірвати шлюб. Якщо в такій сім'ї є маленька дитина, рідко молоді батьки замислюються про її долю, про її майбутнє. Досить часто ми можемо спостерігати ситуацію, коли молоді батьки перекладають догляд і піклування за дітьми на власних батьків. У цьому проявляється безвідповідальність і відсутність свідомої позиції батьківства. Велика кількість дітей є сиротами при живих батьках. У сучасному суспільстві поширеним видом сім'ї стала неповна сім'я. Усі перераховані вище явища є наслідками несвідомого ставлення до батьківства [2].

Ми вбачаємо один із шляхів виправлення такої ситуації у формуванні свідомого ставлення до батьківства у юнаків та дівчат, основи якого повинні закладатися у сім'ї та школі.

Поняття соціального сирітства зустрічається у поодиноких виданнях і є не досить вивченим. З'ясування теоретичного стану дослідження проблеми підготовки юнаків та дівчат до свідомого батьківства дозволяє констатувати про її недостатнє висвітлення у науковій літературі. Визначення поняття «батьківство» знаходимо у працях Г. М. Лактіонової. Підготовка молоді до батьківства

розглядається переважно в аспекті підготовки юнаків та дівчат до сімейного життя. Аналіз наукових джерел дозволив нам виділити основні завдання і принципи підготовки молоді до сімейно-шлюбних відносин [1].

Вивчення практики формування у молоді свідомого ставлення до батьківства дозволило з'ясувати, що процеси формування свідомого батьківства та материнства мають свої особливості, оскільки ролі батька та матері специфічні. Свідоме ставлення юнаків і дівчат до батьківства та материнства формується переважно у сім'ї, тоді як в освітніх закладах цій роботі приділяється незначна увага. Аналіз проблеми дозволяє стверджувати, що свідоме ставлення до виконання у майбутньому батьківських обов'язків може і повинно цілеспрямовано та систематично формуватися, і не тільки сім'єю, але й іншими інститутами соціалізації.

Дослідження практики підготовки юнаків і дівчат до батьківства і материнства дозволило виділити такі шляхи формування у молоді свідомого ставлення до майбутнього батьківства: підготовка дівчини до сімейного життя; підготовка хлопчика до усвідомленого батьківства; формування прив'язаності матері до майбутньої дитини; формування репродуктивної культури молоді; пропагування здорового способу життя.

Аналіз результатів експериментального дослідження дає можливість констатувати недостатній рівень готовності молоді до сімейного життя та свідомого батьківства. Порівняльний аналіз даних, отриманих в результаті анкетування, дає підстави стверджувати, що готовність молоді до свідомого батьківства піддається формуванню за умови цілеспрямованого та комплексного впливу на особистість молоді людини.

Отже, свідоме ставлення до батьківства не є вродженим і не виникає автоматично з моменту народження дитини, а підлягає формуванню за допомогою цілеспрямованого, послідовного впливу всіх учасників навчально-виховного процесу на всіх вікових етапах розвитку особистості.

Наше дослідження торкнулося лише деяких аспектів актуальної соціально-педагогічної проблеми підготовки молоді до свідомого батьківства, яка потребує подальшого ґрунтовного вивчення.

Список використаних джерел:

1. Кравченко Т. В., Трубавіна І. М. *Допомога батькам у вихованні дітей: Методичні рекомендації для соціальних працівників.* – К.: Держсоцслужба, 2005. – 100 с.
2. *Формування навичок усвідомленого батьківства та ранній розвиток дитини: Методичні матеріали для тренера / І. В. Братусь та інші. За заг. ред. Г. М. Лактіонової.* – К., 2002.